

El

desllorigador

L'existència d'un verb tan popular i característic del català com *desllorigar* ha induït més d'un cop a la creença errònia que *dislocar* no seria sinó un castellanisme inacceptable que caldria bandejar del tot. Amb una simple consulta a qualsevol diccionari n'hi ha prou, és clar, per a desfer aquest error. *Desllorigar* és, efectivament, una forma exclusiva del català, un derivat del substantiu *lloriga*, que designa una armadura usada antigament per a la defensa del cos, i si bé el castellà posseeix el mateix mot, amb la seva forma «loriga», no sembla que n'hagi obtingut cap derivat anàleg al del català: almenys no figura en els diccionaris actuals de la llengua castellana. En canvi, *dislocar* — com *col·locar* — és un llatanisme comú a totes dues llengües, que hom pot creure propi del castellà perquè presenta una *l* sense palatalitzar, sense parar esment que aquest fet és normal en els mots no hereditaris, obtinguts directament del llatí escrit: *labial*, *lacustre*, *locatiu*, etc. Significat, doncs, «desconjuntar, especialment un os», tant pot usar-se *desllorigar* com *dislocar*, encara que el primer és, com hem dit fa un moment, el més habitual en el llenguatge popular, i tots dos figuren recollits en el Diccionari de Medicina de Corachan, com a sinònims de *luxar*, que és el terme normalment usat en llenguatge mèdic.

Un derivat del verb *desllorigar*, el substantiu *desllorigador*, que significa «conjuntura, articulació», s'usa, en sentit figurat, significat «allò que ens dona la solució d'una qüestió, afer, etc., difícil, complicat», especialment en la frase *trobar el desllorigador (d'una cosa)*, que podem considerar una autèntica locució verbal — ja no caldria dir-ho, després del que hem exposat —, pròpia i exclusiva del català. L'ús d'una locució com aquesta és, certament, ben recomanable, però és molt de doldre que sigui algun cop desfigurada, tal com s'esdevé avui amb moltes de les nostres maneres de dir més peculiars, perquè hom la confon amb una altra locució amb la qual, en realitat, no té cap mena de relació ni de semblança. Ens referim a *treure l'entrellat (d'una cosa)*, que significa «pervenir a saber la manera com s'ha esdevingut o realitzat una cosa, que és l'objecte d'una indagació». La confusió a què alludim duu a construir les frases híbrides «trobar l'entrellat» i «treure el desllorigador», que no volen dir res i que han, per tant, d'evitar-se en tots els casos, com a formes falses del llenguatge que són.

Albert Jané